

Asia: VN/33762/2023

Arviointimuistio terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistusta varten

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä arviointimuistiosta

Kuuloliitto pitää merkittävänä puutteena sitä, ettei arviointimuistiossa käsitellä lainkaan vammaisten henkilöiden näkökulmaa tai asemaa osana terveydensuojelulainsäädännön uudistamista. Muistiossa käsitellään muita yhteiskunnallisesti haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä, kuten lapsia, ikääntyneitä ja pitkäaikaissairaita.

Muistiossa ei mainita vammaisuutta, vammaisia henkilöitä, esteettömyyttä, saavutettavuutta, osallisuutta eikä vammaisten oikeuksia – vaikka kyse on perus- ja ihmisoikeuksista, joihin Suomi on sitoutunut muun muassa YK:n vammaissopimuksen ja yhdenvertaisuuslain kautta. Vammaisjärjestöistä Kuuloliitto ei ainakaan ole saanut myöskään lausuntopyyntöä asiasta.

Kuuloliitto korostaa, että kuulovammaisten ja muiden vammaisten henkilöiden asema, esteettömyys sekä elinympäristön terveydelliset erityistarpeet tulee huomioida täysimääräisesti osana tulevaa lainsäädännön valmistelua. Kyse ei ole ainoastaan sosiaalisesta tai eettisestä velvollisuudesta – se on myös kansainvälinen ja kansallinen oikeudellinen velvoite.

Luku 1 - Taustaa kokonaisuudistuksesta

-

Luku 2 - Nykytilan kuvaus

-

Yleistä

Kuuloliitto pitää ansiokkaana muistiossa esitettyjä melua koskevia huomioita ja kehittämisehdotuksia. Melu on vakava ja laajasti vaikuttava ympäristöterveyden haitta, jonka vaikutukset ulottuvat yksilön hyvinvoinnista yhteiskunnan kansanterveyteen. On hienoa, että muistiossa on huomioitu vahvasti esimerkiksi päiväkotien ja koulujen meluriskit.

Luku 1 - Yleiset säännökset

-

Luku 2 - Viranomaiset ja niiden tehtävät

-

Luku 4 - Ilmoituksenvarainen toiminta

-

Luku 5 - Talousvesi ja lämmin käyttövesi

-

Luku 6 - Jätteet ja jätevedet

-

Luku 7 - Asunnon ja muun oleskelutilan sekä yleisten alueiden terveydelliset vaatimukset

-

Luku 9 - Hautausmaat ja hautaaminen

-

Luku 10 - Tiedonhankinta, tarkastus ja valvonta

-

Luku 11 - Tutkimuslaboratoriot ja maksut

-

Luku 12 - Kiellot ja määräykset

-

Luku 13 - Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Luku 14 - Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

-

Luku 15 - Erinaisia säännöksiä

-

Tietojärjestelmät

-

Terveydensuojelulain hallintomenettelyjen arviointi ja kehittämistarpeet

-

Liite 1 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/5015)

Muistion ehdotukset melusääntelyn kehittämiseksi ovat perusteltuja, ajankohtaisia, uusimman tutkimusnäytön mukaisia ja tarpeellisia. Kuuloliitto pitää tärkeänä, että melun ehkäisyssä otetaan huomioon sekä objektiiviset mittausarvot että yksilöllinen kokemus ja herkkyys melulle. Rakennusten ääneneristyksen parantaminen, mittauskäytäntöjen yhdenmukaistaminen sekä koulujen ja muiden julkisten tilojen melun huomioiminen ovat konkreettisia toimia, joilla voidaan edistää jokaisen oikeutta terveelliseen elinympäristöön. Kuuloliitto kannattaa muistiossa esitettyjä uudistuksia ja pitää tärkeänä, että niitä viedään eteenpäin lainvalmistelussa seuraavaksi esitettävin lisäyksin.

Erityisen tärkeänä Kuuloliitto pitää kirjausta täsmentää kuulovaurioriskiä aiheuttavan melun toimenpiderajoja lapsille tarkoitettujen tilaisuuksien osalta siten, että näissä melutason tulisi olla nykyistä pienempi. Kuuloliitto esittää, että toimenpiderajoja lasketaan myös muiden tilaisuuksien osalta. Kuulon vaurioitumiseen vaikuttavat monet, osin yksilölliset, tekijät ja myös osalla aikuisista ihmisistä kuulo varioituu jo nykyisiä rajoja alemmassa melutasossa.

Melua koskevassa sääntelyssä tulee huomioida nykyistä paremmin se, että yksittäisen kovan melualtistuksen sijaan kuulovauriot syntyvät tavallisemmin vuosien saatossa, kun melulle altistuu säännöllisesti. Tällöin yksittäisen altistuksen ei tarvitse olla yhtä suuri. Arviomuistiossa tulisi huomioida paremmin tämä näkökulma ja ylipäättään melun vaikutukset kuuloon. Nyt tekstissä puhutaan lähinnä melun välillisistä ja subjektiivisista vaikutuksista, kuten stressistä ja univaikeuksista, jotka ovat toki myös erittäin tärkeitä. Kuulonalenema myös itsessään altistaa lukuisille muille terveysongelmille.

Kuuloliitto kannattaa, että mittauspisteiden valintaa ja suorittamista tarkennetaan ohjeistuksella. Ohjeistuksessa tulee ohjata toistamaan tai toteuttamaan mittaus pitkäkestoisemmin niin, että tilan kaikki eri toiminnot tulevat mitatuiksi. Esimerkiksi päiväkodeissa ja kouluissa melun taso vaihtelee merkittävästi eri ajankohtina, sillä melu on pääasiassa tilan käyttäjien aiheuttamaa. Kuuloliitto pitää tärkeänä, että toiminnasta itsestään aiheutuvaa melua pyritään myös vähentämään yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa.

Taloudelliset vaikutukset

-

Ympäristövaikutukset

-

Muut ihmisiin kohdistuvat yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Lavikainen Hanne
Kuuloliitto ry